

УЧАСТЬ БАНКІВ В ОРГАНІЗАЦІЇ МІСЦЕВИХ ОБЛІГАЦІЙНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ: ДОСВІД ПОЛЬЩІ

Емісія муніципальних облігацій є привабливим джерелом отримання відносно дешевого капіталу для фінансування різноманітних проектів розвитку регіонів. Однією з найбільш вагомих переваг такого виду запозичень, в порівнянні з кредитом, є відсутність обов'язкового забезпечення облігаційної позики. Окрім того, емісія муніципальних облігацій для емітента часто стає досконалою рекламою на загальнонаціональному та навіть, міжнародному рівні, що є додатковим механізмом приваблення в регіон потенційних інвесторів.

В порівнянні з Україною, органи місцевого самоврядування Польщі мають уже великий досвід з використання муніципальних облігаційних позик для модернізації та розбудови регіональної інфраструктури (з 1997 по 2005 р. це 297 емісій на суму понад 1 млрд. дол. США [3]). Сьогодні, коли ринок муніципальних облігацій в Україні починає відновлюватись, після кризи в 1998 р. (дефолт м. Одеси), важливим є вивчення закордонного практичного досвіду в організації місцевих облігаційних запозичень.

На польському ринку капіталів муніципальні облігації стали суттєвою альтернативою в пошуку інвестиційних коштів. Разом з подальшим розвитком ринку все більшого значення набувають фінансові інституції, які виступають в ролі посередника при емісії [1, с. 439]. Особливе місце тут посідають банки, що стали основними партнерами та радниками органів місцевого самоврядування. Все більша кількість польських банків пропонує послуги організатора емісії, банка-репрезентанта та фінансового консультанта.

Завданнями фінансової установи, як організатора емісії, є, перш за все, виконання ролей агента емісії, платіжного агента, дилера емісії [2, с. 53].

Завдяки висококваліфікованим кадрам і значним фінансовим можливостям банківські установи стали основними агентами емісії муніципальних облігацій в Польщі. Для місцевих органів влади банки є незамінними при проведенні аналізу фінансового стану емітента, при аналізі самого інвестиційного проекту та при прийнятті рішень щодо форми емісії, номінальної ціни і величини проценту [1, с. 440]. Лідерами серед банків – агентів емісій є PKO BP, Pekao SA, Millennium Bank, що є великими, універсальними банками Польщі [3].

Як платіжний агент банк здійснює фінансове обслуговування облігацій, обслуговування зміни прав власності на облігації та їх викуп. З огляду на особливості польського ринку, де банки є найбільш потужними фінансовими посередниками, банки виступають також основними покупцями (78 % покупців муніципальних облігацій – банки) і організаторами вторинного ринку місцевих облігаційних запозичень (а саме дилерами емісій). Завдяки активній участі банків на цьому ринку зменшується потреба у послугах рейтингових агенцій щодо аналізу

ступеня ризику вкладень у муніципальні облигації, адже великі потужні банки володіють достатніми ресурсами для проведення такого аналізу самостійно.

Ще однією особливістю польського ринку облигацій є функціонування банку-репрезентанта, наявність якого є необхідною при здійсненні публічної емісії муніципальних облигацій. До основних завдань банку-репрезентанта належить контроль та аналіз фінансової діяльності емітента, інформування про стан справ інвесторів та охорона прав власників облигацій. Такі заходи значно підвищують надійність муніципальних облигацій, але також збільшують вартість самої емісії. Саме через це за останні 8 років у Польщі було здійснено лише кілька публічних емісій. Це свідчить про те, що наразі органи місцевого самоврядування не готові до додаткових витрат і підвищення вартості організації емісії.

Аналізуючи участь польських банків на ринку муніципальних облигацій, слід вказати на велику залежність функціонування даного ринку від діяльності на ньому саме банківських установ як агентів емісії, організаторів вторинного обігу облигацій та основних інвесторів. З одного боку, це має певний позитивний ефект, адже завдяки великим банкам відбулась активізація та розвиток ринку місцевих облигаційних позик в Польщі. Однак, вважаємо, що домінування банків на ринку облигацій несе певну загрозу, оскільки банківські установи дуже чутливо реагують на кризові ситуації, що трапляються на ринках капіталів. Їх реакцією на одну з таких криз може бути зменшення частки участі на вищезгаданому ринку, що, в свою чергу, негативно вплине на зальну ситуацію на ринку.

Тому, на нашу думку, метою органів самоврядування і всіх фінансових інституцій – учасників ринку муніципальних облигацій – має стати збільшення обсягів вторинного ринку та емісій облигацій, призначених для публічного обігу, що сприятиме розширенню кола інвесторів та зростанню кількості і величини випусків облигацій.

Список літератури

1. Misterek W. Rynek Finansowy. Instytucje, strategije, instumenty, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie- Skłodowskiej, Lublin 2003, s. 437- 448;
2. Sliwiński P., Ostrowski J., Stepniewski M. Obligacje komunalne i ich rola w finansowaniu inwestycji, Warszawa 2005, s. 316.
3. www.fitchpolska.com.pl;

Лапішко, З.Я. Участь банків в організації місцевих облигаційних запозичень: досвід Польщі [Текст] / З.Я. Лапішко // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика : збірник тез доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції (25-26 травня 2006 р.). – Суми : УАБС НБУ, 2006. – С. 110.